

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

729

Vragen van de leden **Van Raan** en **Teunissen** (beiden PvdD) aan de Ministers van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Justitie en Veiligheid over *het bericht dat Shell kinderen wurgcontracten zou hebben laten ondertekenen* (ingezonden 30 oktober 2018).

Antwoord van Minister **Slob** (Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media) mede namens de Minister van Justitie en Veiligheid (ontvangen 21 november 2018).

Vraag 1

Kent u het bericht «Leerlingen deden afstand van rechten voor Shell-festival Generation Discover»?^{1 2}

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Klopt het dat Shell in de aanloop naar Generation Discover 2018 bezoekende kinderen een «overeenkomst bijdrager film & fotografie» – waarvan in dit nieuwsbericht een foto is toegevoegd – heeft laten ondertekenen? Zo nee, hoe zit het dan (indien uw antwoord «nee» is, zijn de vragen 3 t/m 25 niet van toepassing en hoeft u daar geen antwoord op te geven)?

Antwoord 2

In verband met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de daarbij behorende uitvoeringswet dient Shell toestemming te krijgen voor het verwerken van persoonsgegevens van de ouders van de kinderen die gefotografeerd worden. Om toestemming te krijgen voor het nemen en verspreiden van foto's van bezoekers van het Generation Discover Festival heeft Shell een formulier opgesteld. Per abuis heeft Shell formulieren naar de deelnemende scholen gestuurd die niet voor dit evenement bedoeld waren. Dit ontdekte Shell pas kort voor de start van het Generation Discover Festival. Shell heeft een nieuw formulier opgesteld dat enkel ingaat op het gebruik van foto's. Er zijn op dit formulier geen voorwaarden opgenomen die ingaan op

¹ <https://www.nationaleonderwijsgids.nl/basisonderwijs/nieuws/45990-leerlingen-deden-afstand-van-rechten-voor-shell-festival-generation-discover.html>

² <https://fossielvrijonderwijs.nl/2018/10/29/shell-moet-wurgcontracten-voor-kinderen-ongeldig-verklaren/>

het vertrouwelijk houden van informatie van het evenement of aansprakelijkheid van Shell. Conform de AVG is op het nieuwe formulier opgenomen dat de ouder de gegeven toestemming ook altijd weer kan intrekken. Vanwege het tijdsbestek was het niet mogelijk om alle scholen en ouders een nieuw formulier toe te sturen voor de start van het festival. Shell heeft daarom besloten om de nieuwe formulieren alleen te sturen naar scholen en ouders waarvan de kinderen deelnamen aan een prijsuitreiking, zodat ze daar foto's van konden maken. Aan andere ouders die het festival met hun kinderen bezochten is ter plekke om toestemming voor foto's gevraagd, middels het nieuwe formulier.

Deze wijze van handelen verdient uiteraard geen schoonheidsprijs en Shell heeft aangegeven de gang van zaken te betreuren. Shell heeft de fout hersteld door de oude formulieren te vervangen door de nieuwe. Shell heeft aangegeven dat de kinderen waarvan de ouders geen juist formulier hebben ondertekend niet zijn gefotografeerd. Omdat Shell de overeenkomsten waar u naar verwijst, zal vernietigen en daar dus geen beroep op zal doen ga ik, zoals u zelf voorstelt, niet in op de vragen 3 tot en met 25.

Vraag 3

Is een contract met een dergelijke formulering rechtsgeldig? Zo nee, welke gevolgen trekt u daar uit? Zo ja, ziet u aanleiding om aan te sturen op het ongeldig verklaren van deze contracten? Zo nee, waarom niet?

Vraag 4

In welke verhouding staat dit contract tot de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)?

Vraag 5

Via welke wegen is dit contract aan kinderen aangeboden?

Vraag 6

Om hoeveel ondertekende contracten gaat het in dit geval?

Vraag 7

Hoeveel kinderen hebben geweigerd deze «Overeenkomst bijdrager film & fotografie» te ondertekenen?

Vraag 8

Klopt het dat kinderen die het contract niet hebben ondertekend, desalniettemin welkom waren op het festival? Zo ja, wat was in dat geval de juridische waarde van de getekende contracten?

Vraag 9

Op welke wijze gaat Shell om met de bescherming van rechten van personen die het contract niet ondertekend hebben, maar toch op het festivalterrein aanwezig waren? Kunt u ervoor zorgen dat deze rechten niet alsnog geschonden zullen worden? Zo nee, waarom niet? Zo ja, waar blijkt dat uit?

Vraag 10

Zijn er ook bij eerdere edities van Generation Discover, of andere door Shell georganiseerde evenementen, soortgelijke contracten gebruikt?

Vraag 11

Wat is uw algemene inhoudelijke reactie op de passages zoals ze geformuleerd zijn in dit contract?

Vraag 12

Kent u de volgende, door kinderen te ondertekenen, algemene voorwaarde van Shell: «Alleen rechtbanken van Engeland en Wales zijn bevoegd met betrekking tot de Overeenkomst bijdrager film & fotografie, en deze overeenkomst zal worden geïnterpreteerd volgens de wetten van Engeland en Wales»?³

³ Bron: het door kinderen te tekenen contract voor Generation Discover 2018, Shell.

Vraag 13

Klopt het dat ouders niet terecht kunnen bij een Nederlandse rechtbank in het geval ze bezwaar willen maken tegen het gebruik van beelden van hun kind door Shell? Zo nee, wat is in dat geval dan wel de juiste juridische interpretatie van deze bepaling?

Vraag 14

Deelt u de mening dat het volstrekt onaanvaardbaar is dat ouders niet bij een Nederlandse rechtbank terecht kunnen voor een dergelijk verzoek? Zo nee, waarom niet?

Vraag 15

Wat is uw inzet om ongedaan te maken dat ouders enkel zouden zijn aangewezen op rechtbanken in Engeland en Wales?

Vraag 16

Kunt u zich de maatschappelijke verontwaardiging voorstellen over het feit Shell aan kinderen vraagt om dit soort passages te tekenen? Zo nee, waarom niet?

Vraag 17

Deelt u de maatschappelijke verontwaardiging over het feit Shell aan kinderen vraagt om dit soort passages te ondertekenen? Zo nee, waarom niet?

Vraag 18

Wat is uw inzet om te voorkomen dat Shell in de toekomst nog aan kinderen vraagt om dergelijke passages te ondertekenen?

Vraag 19

Bent u bereid om scholen, ouders en leerlingen actief te waarschuwen voor de gevolgen van het ondertekenen van dergelijke contracten, nu en in de toekomst? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke wijze gaat u borgen dat deze boodschap ook daadwerkelijk terecht komt bij alle scholen, ouders en leerlingen?

Vraag 20

Kent u de volgende, door kinderen te ondertekenen, algemene voorwaarde van Shell: «Ik houd alle details over en de inhoud van het project vertrouwelijk. Ik ga ermee akkoord dat ik geen informatie met betrekking tot het project zal publiceren, opdracht zal geven tot de publicatie hiervan, of deze anderszins bekendmaken»?⁴

Vraag 21

Klopt het dat ouders op basis van deze bepaling, in theorie, aangeklaagd kunnen worden door Shell wanneer hun kind per abuis een filmpje of foto van het festival online zou verspreiden? Zo nee, wat is in dat geval dan wel de juiste juridische interpretatie van deze bepaling?

Vraag 22

Deelt u de mening dat dit volstrekt onaanvaardbaar en buitenproportioneel zou zijn? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat is uw inzet om te voorkomen dat het daadwerkelijk zover zal komen?

Vraag 23

Kent u de volgende, door kinderen te ondertekenen, algemene voorwaarde van Shell: «Ik geef Shell toestemming om mijn naam, gelijkenis en beeld in de bijdrage te gebruiken, in alle media en formaten en op elk grondgebied. Bovendien zie ik af van het recht om het eindproduct van de bijdrage in te zien of goed te keuren»?

⁴ Bron: het door kinderen te tekenen contract voor Generation Discover 2018, Shell.

Vraag 24

Kent u de volgende, door kinderen te ondertekenen, algemene voorwaarde van Shell: «Shell heeft het recht om naar eigen goeddunken elk deel van de bijdrage te verwerken, inclusief maar niet beperkt tot gebruik, exploitatie, wijziging, distributie, opslag en sublicentie voor elk doel (inclusief maar niet beperkt tot reclamedoeleinden), en dit op elke manier, in alle media en formaten en op elk grondgebied»?

Vraag 25

Deelt u de interpretatie dat Shell hiermee voor zichzelf regelt dat alle door Shell gemaakte foto's en video's van kinderen die Generation Discover 2018 bezochten ook gebruikt kunnen worden voor reclamedoeleinden van Shell, een bedrijf wiens winstmodel rechtstreeks bijdraagt aan de opwarming van de aarde? Zo nee, waarom niet?

Vraag 26

Kent u het bericht «Hogeschool Leiden: «Wij zijn geen partner van Shell»»?⁵

Antwoord 26

Ja.

Vraag 27

Wat is uw reactie op dit bericht?

Antwoord 27

De Hogeschool Leiden heeft aangegeven dat een aantal studenten van de opleiding Informatica betrokken was bij Generation Discover. Zij hebben daar – in het kader van hun minor educatie – workshops gegeven om kinderen te enthousiasmeren voor techniek en voor programmeren in het bijzonder. Zo deden de studenten ervaring op met lesgeven. Het gebruik van het logo is door een van de medewerkers van de hogeschool, die dit begeleidde, goedgekeurd. Omdat het hier studenten van de hogeschool betrof, vond het College van Bestuur van de Hogeschool Leiden het gebruik voor dit geval niet bezwaarlijk.

Vraag 28

Klopt het dat de Hogeschool Leiden, zonder daar zelf toestemming voor te hebben gegeven, door Shell is opgevoerd als partner van Generation Discover, bijvoorbeeld door het gebruik van hun logo? Zo nee, hoe zit het dan?

Antwoord 28

Zie antwoord op vraag 27.

Vraag 29

Kent u het bericht «Generation Discover festival vertrekt uit Den Haag»?⁶

Antwoord 29

Ja.

Vraag 30

Deelt u de mening dat het vertrek van Generation Discover goed nieuws is voor de stad Den Haag? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 30

De afgelopen jaren heeft het Generation Discover Festival jongeren binnen de regio Den Haag laten zien en ervaren hoe leuk techniek kan zijn. Ik ben voorstander van een rondreizend festival waardoor jongeren in regio's buiten Den Haag ook kunnen zien en ervaren hoe leuk techniek kan zijn.

⁵ <https://fossielvrijonderwijs.nl/2018/10/16/hogeschool-leiden-wij-zijn-geen-partner-van-shell/>

⁶ <https://m.omroepwest.nl/nieuws/3711899-a9f399a>

Vraag 31

Wat is uw boodschap aan de stad waar Shell volgend jaar zal proberen Generation Discover te organiseren?

Antwoord 31

Het Generation Discover Festival is een mooie manier om jongeren kennis te laten maken met bètavakken of carrièremogelijkheden in de techniek. Ik laat het aan de toekomstige stad zelf om een inschatting te maken of het organiseren van het Generation Discover Festival past binnen de eigen regio.

Vraag 32

Deelt u de mening dat het bezoek van de Minister van J&V aan Generation Discover bij nader inzien geen goed signaal is geweest? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 32

Nee, uw constatering wordt niet gedeeld. Het bezoek aan de Cyberdome van het festival Generation Discover vond plaats vanwege het belang dat het Ministerie van JenV hecht aan cybersecurity en de jaarlijkse campagne periode van Alert Online. Daar sta ik onverminderd achter. Voor dit festival dragen meerdere betrokken partijen bij aan het enthousiasmeren van jongeren voor techniek. Gezien de omvang, aandacht en de vele partijen die bij het festival betrokken waren was het belangrijk om ook cybersecurity hiervan onderdeel uit te laten maken. Techniek biedt vele kansen, maar heeft ook een keerzijde waarvan jongeren bewust moeten zijn. Daar bood dit evenement een podium voor, waarbij is stilgestaan bij het jaarlijkse cybersecurity bewustzijnsonderzoek van Alert Online. Ook bestond de mogelijkheid hierover met kinderen in gesprek te gaan en een oproep te doen aan kinderen om alert te blijven als ze online zijn.

Vraag 33

Deelt u de mening dat het bezoek van de secretaris-generaal van het Ministerie van OCW aan Generation Discover, waarnaar de Partij voor de Dieren al eerder heeft gevraagd, bij nader inzien geen goed signaal is geweest? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 33

Nee. Het Generation Discover Festival draagt bij aan het enthousiasmeren van onze jongeren voor de techniek. De aanwezigheid van OCW bij een evenement waarbij meerdere bedrijven betrokken zijn laat zien dat we ons hier als overheid en bedrijfsleven gezamenlijk voor inzetten.

Vraag 34

Bent u bereid om bij toekomstige edities van Generation Discover geen vertegenwoordigers van de overheid meer af te vaardigen? Zo nee, waarom neemt u geen afstand van Generation Discover?

Antwoord 34

Bij het afvaardigen van vertegenwoordigers van het Rijk, naar ieder evenement of werkbezoek, worden altijd afwegingen gemaakt. Zo wordt er altijd afgewogen of het sturen van vertegenwoordigers een meerwaarde heeft voor het beleid van het Rijk. Daarnaast is het natuurlijk altijd de vraag of de agenda het bezoeken van een evenement toelaat. Dit geldt voor ieder toekomstig evenement of werkbezoek, zo ook voor toekomstige edities van Generation Discover.